

Als onderdeel van de visitaties van de bacheloropleidingen *Finance & Control*, *Finance, Tax and Advice* en *Accountancy* is op woensdag 3 maart 2021 het zogeheten ontwikkelgesprek gevoerd tussen drie vertegenwoordigers van de visitatiepanels en vier vertegenwoordigers van de opleidingen. Het ontwikkelgesprek is het afsluitend onderdeel van de visitaties bij de drie opleidingen die in november 2019 met positief resultaat zijn doorlopen. Het doel van het ontwikkelgesprek is om mogelijke verbeteringen vanuit het ontwikkelperspectief aan de orde te laten komen. Gezien de positieve resultaten van de visitaties is ervoor gekozen het gesprek te focussen op de verdere toekomst van de *finance* opleidingen gezien de ontwikkelingen in de sector economie. Het gesprek is gevoerd aan de hand van de volgende thema's:

- Ontwikkelingen in de sector economie;
- Ontwikkelingen van financiële Associate degree, Bachelor en Master opleidingen en daarmee creëren van doorlopende leerroutes;
- ICT en data science in finance.

Het gesprek startte met een korte terugblik op de visitaties. Indrukken die het panel heeft gekregen van de opleidingen zijn erg positief, vooral de wijze waarop de innovatie werkplaatsen (IWP's) een rol vervullen in het programma sprak het panel aan. De opleidingen zijn erg op de markt georiënteerd. Dat was goed te zien in de ateliers en werkplekken waar student midden in de samenleving opdrachten uitvoeren.

Daarna ontstond een gesprek over de aangedragen gespreksonderwerpen. Er werden verschillende ideeën uitgewisseld, voorbeelden gegeven uit eigen praktijk. Hieronder staan de voor de opleiding belangrijkste aspecten genoemd.

Ten tijde van de visitaties was de visie op de toekomst van de opleidingen één brede *finance* opleiding in plaats van drie. We waren, en zijn dat nog steeds, overtuigd van een gezamenlijke brede financiële basis die voor elke *finance* professional van belang is. Zijn er in het ogen van het panel inmiddels andere perspectieven waar we rekening mee moeten houden? In het verleden zijn het aantal opleidingen binnen hogescholen behoorlijk uitgebreid. In de herordening van het economisch domein in 2018 is het aantal opleidingen fors teruggebracht naar een kleiner aantal opleidingen. De verkenning nu door de vereniging hogescholen laat zien dat er nog steeds wordt nagedacht om nog meer opleidingen samen te voegen. In dat licht past de gedachte van de Hanze over een brede *finance* opleiding.

Het is van belang om te blijven kijken naar wat de samenleving, de student, bedrijven en organisaties nodig hebben. De samenleving heeft naast flexibiliteit en duurzaamheid ook creativiteit en technische kennis nodig. De vraag hierbij is hoe de beroepsgroep zich ontwikkelt in de vakinhoud. De vraag of een student zich aan het curriculum moet houden of zichzelf kan ontwikkelen door specifieke vakken te volgen. Wat voor curriculum heb je nodig als een student later toch een andere stap wil maken. Studenten hebben als basis een aantal professionele vaardigheden en een bepaald kennisniveau op vakinhoudelijke onderdelen nodig. Dit moet in het curriculum zitten.

Daarnaast moet het mogelijk zijn om je tijdens je leven steeds te blijven ontwikkelen, dab kan je steeds je richting bepalen. Wat moet de student in zijn bagage hebben? In ieder geval professionaliteit. Er moet ook ver vooruit gekeken worden, wat heeft de maatschappij over bijv. 10 jaar nodig. De vraag is of je met de korte termijn van een opleiding kunt voldoen aan het creëren van startende professionals die voldoende bagage hebben meegekregen om stevig genoeg in de

schoenen te staan om tegenwicht te bieden tegen de dwang van de klant. Hier ligt een stevige rol voor de bachelor opleiding. Je moet vroeg beginnen met deze ethiek, ze moeten kunnen discussiëren, samenwerken en meningen kunnen vormen, ze moeten dit vroegtijdig kunnen ontwikkelen. De Hanze heeft daarom stevig ingezet op een leerlijn (jaar 1 t/m 4) professionele identiteit, hier wordt aandacht aan deze aspecten gegeven.

Voor de opleiding Accountancy speelt hierbij de vraag of er genoeg ruimte in het curriculum is om een gecertificeerd accountant te kunnen worden. Binnen het landelijk accountancy overleg zou afgesproken kunnen worden om iets meer accountancy inhoud uit de bachelor opleiding te halen en deze inhoud in de post-hbo te stoppen. Zodat er meer ruimte overblijft voor andere zaken in het curriculum van accountancy. De beroepsgroep van Accountants heeft eind 2020 een nieuw beroeps- en opleidingsprofiel gelanceerd. De CEA constateert dat er te weinig aandacht aan de MKB accountant wordt besteed en met name aan het adviestraject (financiering en sustainability en ICT).

Het zou mooi zijn als je in het onderwijs kan gaan kiezen wat je wil gaan doen. Je zou moeten kunnen kiezen, niet alleen binnen de economische opleidingen maar ook binnen hele andere opleidingen een blok kunnen volgen. Dan heb je aan het eind je hbo-denkniveau met eventueel een specialisatie. Hierbij passen de ontwikkelingen van zowel een Associate degree (Ad)- als een master opleiding. Het zou mooi zijn als je je Hanze/hbo diploma laat zien en dan ongezien aangenomen wordt omdat het dan goed is, dat ze weten dat het een professional is. Of dat nu een Ad, bachelor of master diploma is. Als je een breed diploma kan aanbieden dan heb je geen diepgaande kennis maar wel een algemeen niveau dat goed is voor het economisch domein.

Er zijn partijen die er over nadenken om een master op het gebied van Accountancy op te zetten. Je zou een master kunnen ontwikkelen voor de controllertak, voor de accountant en met name gericht op het MKB. Dat zou een masteropleiding kunnen zijn voor de AA accountant. Dit als tegenhanger voor de universiteit kun je accountants afleveren die kunnen controleren in het MKB. De Universiteit levert vooral af voor de Big four.

Een *finance* master staat nog niet op de agenda van de hogeschool, maar de Hanze is al volop on ontwikkeling van een Ad. Uit de samenwerking met het MBO is gebleken dat er veel belangstelling is voor de Ad Finance van de Hanzehogeschool. Er moet de Ad'ers eigenlijk iets meegegeven worden dat niet in de bachelor zit, zodat ze ook een stukje meerwaarde leveren en meer uniek zijn voor de arbeidsmarkt. Bij de Hanzehogeschool wordt daarom in de Ad de Finance en IT opgenomen. Data-analyse is een belangrijk onderwerp voor de opleiding. Data driven wordt een steeds belangrijker aspect. Hoe ga je met data om en het ethische aspect zijn belangrijke onderwerpen. Studenten die een Ad Finance doen kunnen instromen in het bedrijfsleven, als assistent controller bijv. Doelgroep voor de Ad zijn havisten, mbo'ers die geen 4 jaar hbo meer willen volgen of daar over twijfelen.

Het panel ziet voordelen van het onderbrengen van de Ad in een aparte academie, dit werkt bij een aantal instellingen goed. De Hanzehogeschool kent geen academie, niet voor de Ad's en niet voor de masters, omdat zij kiest voor een aanbod in de volle breedte binnen een domein. Er zijn wel een aantal Ad's waar ook tussen samengewerkt wordt, misschien kan hier wat meer gezamenlijkheid gevonden worden. Het panel beveelt aan om bij de academies van andere hogescholen te informeren hoe hun ervaringen zijn met het Ad onderwijs.

Het ontwikkelgesprek heeft ons duidelijk gemaakt dat we goede ideeën hebben over de toekomst van onze opleidingen; een brede *finance* basis met aandacht voor de professionele ontwikkeling van

de student aangevuld met een stevige data en ICT-component. Tijdens dit ontwikkelgesprek hebben we mooie input gekregen waarmee we in de ontwikkeling van de opleiding verder kunnen. Het panel heeft ontwikkelingen geschetst bij andere instellingen en de beroepsgroepen waarmee wij ons voordeel kunnen doen. Op basis van de input van het panel nemen we zaken op in de jaarplannen voor de komende jaren. De adviezen van het panel zijn daarin al zoveel mogelijk meegenomen. We verwachten met de verdere ontwikkeling van de opleidingen studenten beter en sneller op te leiden als beginnend beroepsbeoefenaar. De *finance* wereld is dynamisch, daarom blijven we het programma steeds afstemmen op de actualiteit.